

trgovinska zbornica in veleposestvo sta nemškonarodno volila. V veleposestvu je dobil nemškonarodni kandidat Milenis 55 glasov, konservativni kandidat prof. Joas pa 22 glasov.

Volitev v Inomostu. — V Inomostu je voljen z veliko večino za poslanca konservativca Kapferer. Konservativci se imajo za svoj uspeh mnogo temu zahvaliti, da se niso liberalni in narodni Nemci mogli sporazumeti za skupnega kandidata. Posebno obrtniki so konservativno volili. Liberalni Nemci so potrli, ko so zgubili glavno mesto tirolske dežele.

Nemčija. — Želji nemškega cesarja in vlade, pomnožiti znatno mornarico, državni zbor ni ustregel. Odklonil je zahteve glaseče se na znesek 10 milijonov z 204 proti 143 glasovi in dovolil le nekaj manjših postavk. Zahteva vlade se je glasila na grajenje dveh križaric, jednega aviznega parnika in več torpednih ladij. Državni zbor je pa dovolil le napravo dveh topnjač. — Da ni preveč poslušen državni zbor svojemu cesarju, kaže tudi tale faktum. Cesar je želel, da se zgradi l. 1870 palim vojakom v spomin velikansko poslopje. Predloga vlade, da naj se dovoli v to potreben denar je prišla pred državni zbor, a ve se že naprej, da bo predloga pala.

Turčija. — Turška vlada ve predobro, da bi se ji kaj slabo godilo, če pride do vojne z Grško. Imela ne bi samo napram tej opravi, temveč pretila bi v tem trenutku turški državi od drugih strani še večja nevarnost. Srbija in Bolgarijs sta se baje zavezali, da napadeti Turke, če nastane grško-turška vojska. Ustaja v Makedoniji je v tem slučaju neizogibna. Da bi se Turčija malo olepšala pred vevlastmi in če mogoče obvarovala preteče vojske, se je jela zopet delati, da hoče v državi upeljati reforme. Pozvali so se vsi sedanjci in bivši živeči ministri, vezirji in drugi višji uradniki v sultanovo palačo na posvetovanje. To seveda je pa le pesek v oči. V resnici turški sultan nima niti moči niti dobre volje zboljšati razmer v svoji državi. Le sila bo konečno uredila turške žalostne razmere.

Kreta. — Vevlasti so izvršile blokado Krete, t. j. zasele in zaprle s svojimi ladjami vsa krečanska pristanišča. Grška ne more več torej blizu V sredini otoka so gospodarji vstaši in Grki. Požari in umori mej mohamedanci in temi so na dnevnem redu. — Vevlasti so sklenile: 1.) Kreti se da avtonomija pod višjim oblastvom turškega sultana, 2.) grške čete se morajo umakniti s Krete, 3.) turške posadke ostanejo na mestih, katere jim določijo države, 4.) za vzdrževanje reda pošlje vsaka država 500 do 600 vojakov na Kreta, 5.) ako Grška ne umakne svoje armade, bodo jo prisilile države. Vevlasti so torej se zavezale da napravijo red na otoku, sedaj pa noče nobena dati svojih vojakov za pomirjenje. Grška bi pa rada naredila s svojimi ljudmi mir na otoku, a se jej ne pripusti. V sredini otoka je neznosno stanje. Turška oblast je na Kreti prenehala, Grkom odrekajo vevlasti pravico do pomirjevanja Krete, druga oblast pa sedaj na Kreti ni ustanovljena. Vse že želi reda in miru. — Voditelji kretskih vstašev so evropskim admiralom sporočili, da se dobrovoljno ne udajo, ako se Kreta ne združi z Grško. Kralju grškemu so poslali adresu, v kateri ga prosijo, naj grške vojske ne umakne s Krete, nego brez vseh obzirov izvrši združitev. — Grška je baje pripravljena tirati začeto politiko do skrajnosti. Če bi vevlasti storile kako neprevidnost, potem je ni človeške moči, katera bi mogla preprečiti vojno s Turčijo in vstanek v Makedoniji. — Turška in Grška se pridno pripravljata, če pride do vojske mej njima. Le obema dela to težavo, da jima nedostaje denarja. — Po Grškem se je nabralo pod imenom prostovoljcev polno upornih in prevratnih življev, ki tirajo Grško v vojsko. Če se kralj in vlada ne udasta, nastala bo bržkone prekucija. Položaj Grške je torej kritičen.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

VI. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča o prošnji trgovcev v Ložu, da bi se jim dovolilo ob nedeljah prodajalnice namesto do 2. ure do 4. ure popoldne odprte imeti. Prositelji utemeljujejo svojo prošnjo s tem, da imajo ljudje, ki gredo skozi Lož k popoldanski službi božji v Staritrug navado, da pustijo nakupljene reči v prodajalnici shranjene, oziroma si potrebno še le po dokončani službi božji nakupijo. Neprilichno je sedaj za ljudi, ker morajo nakupljene stvari ali drugod shranjevati ali pa v cerkev s saboj jemati. Škodo pa trpe trgovci, ker ljudje zaradi te neprilichnosti manj nakupijo. Popoldanska služba božja v Starem trgu trpi od 2 do $\frac{1}{4}$ na 4 uro. Ko bi trgovci smeli imeti odprte prodajalnice do 4. ure, bi bilo vsem vstreženo trgovcem in ljudem. Županstvo v Ložu potrjuje, da so podatki navedeni o prošnji resnični in priporoča, da se prošnja usliši.

Tudi c. kr. žandamerijsko postajno poveljstvo v Ložu pravi, da se prositeljem dovoli do 4. ure popoldne odprto imeti. C. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu, z ozirom na krajevne razmere tudi priporoča prošnjo.

Odsek se pridružuje navedenim priporočilom in smatra le za umestno, da se z uslišanjem predležeče prošnje ustreže trgovcem in kupujočemu občinstvu, se ve s tem pridržkom, da je prodajalnice med popoldansko službo božjo zapreti.

Odsek torej predlaga: Čestita zbornica naj priporoča pri c. kr. deželni vladi prošnjo trgovcev v Ložu. — Predlog se sprejme.

VII. Zbornični svetnik Iv. Baumgartner poroča, da je vsled dopisa c. kr. vlade z dne 28. januarja 1897, gospod minister za uk in bogočastje z ukazom z dne 19. jan. 1897, št. 30.615 naznanil, da se je o prošnji mestne občine kočevske, da naj bi se tamošnja strokovna šola za lesno obrt podržavila, vprašala za mnenje osrednja komisija za obrtni pouk in da bi sporazumno z dotičnim sklepom te komisije načelno ne bi bil proti temu, da se imenovani zavod z letom 1898 počenši prevzame v državno upravo. Po naročilu gospoda ministra za uk in bogočastje prosi c. kr. deželna vlada za obvestilo, če bo zbornica, ki je doslej redno dovoljevala podpore za vzdrževanje zavoda, tudi v slučaju podržavljenja podpirala istega in v kateri meri. Odsek je mnenja, da je zbornica obvezana, v kolikor ji financijelna sredstva dopuščajo strokovno šolo podpirati, kakor doslej. Povišanje prispevka ni prav mogoče, ker zbornica itak 5. del iz zadevnega okraja došlih priklad izda za obrtni pouk v Kočevji. Poročevalec predlaga imenom odseka: Zbornica naj se izreče v navedenem smislu.

Zbornični svetnik Jos. Lenarčič pripomni, da naj naučna uprava nosi sama stroške, če ji je na obstoju šole ležeče, zbornica ima izpolniti mnogo drugih važnih nalog, katerih izvedba je spojena z denarnimi žrtvami. Vsled tega predlaga, da naj se zbornica izreče odklonilno. Ko sta poročevalec Iv. Baumgartner in zbornični svetnik Jos. Kušar priporočala odsekov predlog in je zbornični tajnik povdarjal, da morajo za vse strokovne šole prispevati lokalni faktorji, dežela, trgovska in obrtniška zbornica in občina, če ob-

stoj istih žele, se je predlog zborničnega svetnika Lenarčiča odklonil in sprejel odsekov predlog.

VIII. Zbornični svetnik F. Ks. Souvan poroča vsled dopisa c. kr. deželne vlade z dne 17. jan. 1897 o prošnji cerkvenega predstojništva Sv. Matije v Bučki za povišanje posameznih točk sejmske tarife. Tarifni postavki odgovarjajo v obče postavni tarifi k občinskemu zakonu o pristojbinah za Kranjsko z dne 3. decembra 1868. Od cerkvenega predstojništva predlagano povišanje takse za teleta ali telico od 3 kr. na 4 kr. se zdi odseku previsoko in tudi ne odgovarja postavni tarifi, ker se more le telica (mlada krava) šteti k vprežni ali veliki klavni živini, za katero obstoji postavni postavek 3 do 6 kr. in je teleta še šteti k mali klavni živini, za katero se postavek 3 kr. ne sme prekoračiti. Taksa za teleta in telico (junico) bi se morala tako razdeliti, da bi bilo za junico plačati 4 kr. za teleta pa le 3 kr., kar bi tudi soglašalo s tarifo k gori omenjenemu občinskemu zakonu o pristojbinah. Ko je poročevalec prečital dose-danjo l. 1888 odobreno tarifo, je povdarjal, da so se vsled odredbe c. kr. deželne vlade nadzorovalni stroški za živinske semnje znatno povečali in da je tudi ograjenje živinskega sejmišča precej stalo, vsled tega je tudi opravičeno povišanje zgoraj omenjene in naslednjih točk: Za 1 govejo živino od 4 na 6 kr., za 1 žrebe od 3 na 4 kr., za en lončarski šotor od 11 na 30 kr., za en šotor za točenje pijač od 12 na 30 kr. Z ozirom na to, da se morejo stroški za semnje le s taksami pokriti in te niso previsoke, se pridružuje odsek priporočilu c. kr. okr. glavarstva v Krškem in predlaga: Zbornica naj v zmislu predstojčega poročila izreče svoje mnenje c. kr. deželni vladi. — Predlog se sprejme.

IX. Zbornični svetnik Josip Rebek poroča, da je kovinska zadruga v Ljubljani prosila, da naj bi bili mehaniki obvezani k tej kot člani pristopiti in da naj bi se torej odločilo, da je ta obrt v to uvrstiti. Četudi se ne more trditi, da so le kovinski obrtniki mehaniki, je vendar resnica, da sta si ta dva obrta sorodna. Ker je število mehanikov premajhno, da bi mogli napraviti lastno zadrugo, je odsek mnenja, da je potrebno, da se ta obrt uvrsti v zadrugo kovinskih obrtov. Iz tega razloga predlaga odsek: Zbornica naj v smislu tega poročila izreče svoje mnenje, mestnemu magistratu v Ljubljani. Zbornični svetnik Jos. Lenarčič priporoča predlog, ki se pri glasovanju sprejme.

X. Zbornični svetnik Jos. Kušar poroča, da ima zbornica v smislu obstoječe ministerske naredbe pravico, voliti zastopnika v šolski odbor nadaljevalne šole v Kamniku. Ker je dosedanji zastopnik Avgust Hermann umrl, predlaga odsek, da naj zbornica voli za svojega zastopnika v ta odbor gosp. Antona Stadlerja kleparskega mojstra in upravitelja c. kr. cementarije v Kamniku, ki se za šolo prav zanima in ji je podaril že več modelov.

Predlog se sprejme. —

XI. Zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča da, je c. kr. deželna vlada poslala zbornici prošnjo F. D. za podelitev dopustila za ustanovitev zavarovalne pisarne v Ljubljani. Zbornica naj se izreče o prošnji posebno v tem oziru, če je potreba, da se ustanovi zavod, čegar delokrog presega samo posredovanje zavarovalnih pogodb. F. D. prosi za podelitev dopustila s pravico: posredovati zavarovanja vseh vrst — elementarna, življenska, proti nezgodam, itd., dalje zastopati zavarovalne zavode in zavarovalne stranke v

zadevah, ki se tičejo škode in drugih stvari, strokovno oceniti premičnine in nepremičnine vseh vrst v zavarovalne namene, škode ocenjati in likvidovati za zavarovalne družbe, oziroma pri tem posredovati v imenu oškodovane stranke. Mestni magistrat priporoča prošnjo, ker je prositelj zaradi njegove spretnosti v zavarovalnih zadevah in njegove splošne omike prav sposoben voditi tak zavod. Odsek se je preveril, da bi pisarna, kakor jo namerava prositelj ne bi bila koristna le za prebivalstvo po deželi, temveč tudi za ono v deželnem stolnem mestu. Podajala bi pojasnila vsake vrste v zavarovalnih zadevah in odpravila marsikako pritožbo, ki nastane večinoma vsled neznanja. Ker je odsek mnenja, da obstoji potreba za tak zavod, kakor ga namerava ustanoviti prositelj, predlaga: Zbornica naj v smislu tega poročila izreče svoje mnenje na c. kr. deželno vlado. — Predlog se sprejme. —

XII. Zbornični podpredsednik Anton Klein poroča o prošnjah učencev in učenk na c. kr. strokovnih šolah v Ljubljani. Ravnateljstvo c. kr. strokovne šole za lesno industrijo in c. kr. strokovne šole za umetno vezenje in čipkarstvo je s poročilom z dne 10. decembra 1896. predložilo 68 prošenj in pripomnilo, da je nadaljnim 8 prositeljem Jak Kavšek-u, Alojzij Pipp-u, Viljem Sever-ju, Iv. Steiner-ju, Ivani Dolenc, Angeli Kočevar, Ludmili Jaklič in Julijani Pavlič dovolila kranjska hranilnica v Ljubljani ustanove po 50 gld. Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane je podelil ustanovi po 50 gld. učencema Jak. Ažman-u in Henrik Nabernik-u, kranjski deželni odbor pa je dovolil ustanove učencem Pavel Gričar-ju, Franc Kržiču, Jos. Firmu, Avg. Pibrovcu, Franc Vodnik-u, Anton Brađač-u, Matija Frankovič-u in učenkam Josipini Marn, Albini Cebin. Angeli Kastelic, Angeli Mandelj in Ani Mavrin. Ker sta dva učenca in ena učenka izstopila, ostane še 51 prošenj. Od teh se jih 16 glasi na povišanje dosedanjih ustanov. Odsek stavi po natančnem pretresovanju prošenj in oziraje se na razpoložna sredstva nastopni predlog: Zbornica naj podeli naslednjim učencem in učenkam ustanove, ki se naj izplačujejo vsakoletno do konca učne dobe, če ostane učni uspeh dovoljen: Lovro Suhadolnik-u, Jos. Seljak-u, Val. Poženel-u, Franc Pavlič-u in Tereziji Žnidaršič po 50 gld., Josip Klemenc-u in Mariji Kališ po 25 gld. in Rozaliji Dular 30 gld. — Predlog se sprejme.

XIII. Zbornični tajnik poroča o vprašanju c. kr. deželne vlade, če je V. Č. smatrati za pomožnega delavca v zmislu § 73. obrtnega reda (zakon z dne 8. marcija 1885., drž. zak. št. 22). Iz predležečih aktov je jasno razvideti, da se je V. Č. pečal s snaženjem in ohranjanjem opekarskega stroja v opekarni R. G., da je imel oskrbovati prepariranje (povlažitev) gline, za kar mu je bilo plačevati plačo vsakih 14 dnij. Imel je torej redno službo pri omenjeni opekarni in je moral opravljati delo, ki zahteva izvestnih vednostij, katere si je brez dvoma prisvojil, ker bi se mu sicer ne zaupala taka služba. Odsek ne more te službe smatrati za dninarsko delo najnižje vrste in je izjavil, da je bilo po njegovem trdnem prepričanju V. Č. smatrati za pomožnega delavca v zmislu § 73. obrt. reda. Predlaga torej: Zbornica izreči v zmislu tega poročila svoje mnenje c. kr. deželni vladi. — Predlog se sprejme.

XIV. Zbornični svetnik Oroslav Dolenc poroča o prošnji občinskega sveta deželnega stolnega mesta Celovca, da naj bi mu naznanila zbornica, če bi se

po odposlancih udeležila dodelanja c. kr. avstrijske državne železniške mreže se tičočega shoda odposlancev, ki bi se naj 7. ali 14. marcija vršil v Pragi ali Budjevicah. Potrebo takega shoda utemeljuje celovški občinski svet takole: Shod odposlancev, ki se je vršil dne 28. julija 1890. v Celovcu in razpravljaj dodelanje c. kr. avstr. drž. železniške mreže v Trst je jednoglasno sklenil:

„Zgradba neodvisne, kolikor moči kratke železniške zveze med pomorskim pristaniščem Trstom in industrijsko bogatim avstrijskim severom je potrebna tako z ozirom na koristi mesta Trsta, kakor z ozirom na narodno-gospodarski prid zapadne polovice avstrijske države. Za tako najkrajšo zvezo smatra shod železnico, ki bi se najprvo morala zgraditi od Divače v Loko in čez Karavanke skozi Rožno dolino v Celovec. C. kr. državna vlada se prosi, da gradbo proge Divača-Loka in čez Karavanke v Celovec pretresa kot nujno in ukrene kar najhitreje trasovanje te proge“.

C. kr. vlada je to proučevala, dala trasirati in se odločila za zgradbo bohinjske proge v zvezi s progo čez Ture.

Proge čez Karavanke, kot zadnji in najvažnejši sklepni del te železniške zveze, po katerem se še le jamči avstrijskim ozadnim deželam pospeševanje njihovih narodno-gospodarskih koristi, pa c. kr. državna vlada ne bo predlagala.

Kakor so pokazale tehniške poizvedbe in raznovrstne konštelacije, je bohinjska proga izvedljivejša od proge Divača-Loka. Vkljub temu pa se ne sme nikdar pripustiti, da se prva proga, mesto da bi se nadaljevala naravnost proti severu čez Karavanke, obrne proti zahodu in s tem, da se izvede čez Ture južnim nemškimi trgovinskimi interesom zagotovi one koristi, katere za se zahtevati so popolnoma upravičene avstrijske ozadne dežele. Da se v zadnji uri to pereče železniško vprašanje spravi v pravi tir, je občinski svet stolnega mesta Celovec omenjeno prošnjo poslal deželnim odborom in trgovskim zbornicam prizadetih dežel. Ako dobi povabilo odziva, se naprosi češki deželni odbor, da prevzame aranžma, sklicanje in vodstvo tega shoda.

Kranjska trgovska in obrtniška zbornica je bila vedno mnenja, da proga čez Karavanke najbolje odgovarja potrebam in koristim njenega okoliša. Zategadelj meni odsek, da je z veseljem pozdraviti po celovškem občinskem svetu izproženo misel in predlaga: Častita zbornica skleni udeležiti se shoda odposlancev.

Zbornični svetnik Jos. Lenarčič je mnenja, da je potrebno, da se zbornica podrobneje bavi s tem vprašanjem in da se mora odposlancu mnenje, katero zastopa zbornica v tem prevažnem železniškem vprašanju, natančno obrazložiti. Ko je zbornični tajnik pripomnil, da bo to tedaj storiti, ko se bo na povabilo češkega deželnega odbora odposlanec volil, se odsekov predlog sprejme. (Konec sledi.)

je nakupil s skrbnim mešanjem doseže večje množine žita jednake kakovosti in s tem doseže boljše cene.

Če bi se združili v zadruga, bi tudi srednji in manjši kmetje žito bolje prodali, posebno če bi gledali, da bi ta dobro žito jednake vrste sejali. S tem, da se žito zvozi v skupno skladišče, se ceneje lahko opravi zbiranje, čiščenje, mešanje in razvrščanje. Lahko se rabijo dobri čistilni stroji. Kmet tudi odpadke pri čiščenju žita lahko bolje porabi, kakor trgovec. Nadaljni dobiček združnega prodajanja je, da se gleda na boljše vrste in ljudje navadijo spoznavati blago. Kmet se trgovinski izučil in se boljše zanima za dogodek na trgu.

Večja skupna prodaja žita je le mogoča po skladišču. Zadržno prodajanje žita ima nastopne prednosti, kakor se je pokazalo v Nemčiji:

1.) Prekupcev ni treba. Kmet spravi sam dobiček, ki bi ga imeli prekupci.

2.) Na žito, ki se pošlje v skladišče se posodi denar do dve tretjinske njegove vrednosti. Kmetu torej žita ni treba takoj prodati, ko ga je omlatil, temveč lahko počaka ugodnejše cene.

3.) Kmetu večkrat manjka za žito prostora in ga zato mora precej prodati. Potem bode žito v skladišču spravil. V nekaterih krajih v Nemčiji žito kar z njive v skladišče izvozijo. Ondu ga s stroji omlatijo, posuše in spravijo.

4.) Zadruga skrbi za žito v skladišču. Kmetu se ni bati, da bi se mu spridilo ali zgorelo.

5.) S tem, da se zbera večje množine žita jednake vrste, se dosežejo tudi ugodnejše cene, kakor je tudi mogoče, če se prodaja žito v malih množinah. Zadruga s časom še upliva na cene na žitne trge.

6.) Zadruga tudi kmetom preskrbuje boljše seme. S tem se doseže, da se v vsakem kraju jednake vrste žito prideluje, kar povišuje njega ceno.

7.) Zadruga tudi lahko oskrbuje zalaganje z žitom vojne oprave, večjih mlinov in pekarij.

Jednako kakor združno skladišče bi tudi lahko delovalo deželno skladišče, katero se neki namerava osnovati v naši deželi. Tako je mogoče, da našim pridelkom pridobimo pred svetom veljavo.

Jednako ugodno, kakor na trgovino z žitom, bi deželno skladišče lahko uplivalo na trgovino z vinom. Vinorejci bi svoja vina izročili skladišču in tudi bi se zanje dalje skrbelo, dokler se ne prodaje. Posebno za dolenjsko vino bi bilo to velike važnosti. Dolenjsko vino dobi še le pravo slast, ako se postara. Vino starati pa posamični posestniki ne morejo. Mogoče bi pa to bilo v skladišču. Tako bi dobili našemu dolenjcu zopet nekdanje dobre ime.

Kmetijstvo.

Zadržna prodaja žita.

Mali posestnik ne more žita prodajati vagonih in je navezan na prekupce. Poslednji pa iz žita, ki ga

Poučni in zabavni del.

Knjige „Matiče Slovenske“.

V Letopisu se nahajajo tudi letos popularno naučni spisi. Najprej se nadaljuje spis ranjcega J. Navratila